

מקורות אוה"ק נ"ז-נ"ח

קובץ ז, קז-קח.

קז. שלשה תיאורים בהבנת המציאות העולמית ביחש אל האור האלהי. התיאור האחד תיאור התגלות חכמת אלהים. התיאור השני תיאור התגלות רצון אלהים. והתיאור השלישי הוא תיאור התגלות האלוהות, כאשר באמת אין החכמה ולא הרצון ענין אחר, כי אין באלהות דברים מחולקים ונפרדים, וכל החילוקים אינם אלא בערך המשיגים. אמנם ליחש הברואים, הרי שלשת הפלגים הללו שונים זה מזה, וכל אחד מהם מראה לנו את הופעתו בסדרים שונים. והתכנים המוסריים והמעשיים שלנו, וכל ההנהגה של המציאות, משתנה היא על פי שפעת קבלתה מכל אחד ואחד מהתיאורים הללו שהם נמנים כאן, ולפי המיזוג וההרכבה שלהם זה עם זה.

קח. האמונה המופעה מהעולם, האמונה הטבעית ההסתכלותית, והאמונה המופעה מהתורה, האמונה הניסית המסורתית, והאמונה התוכית המופעת ממעמקי הנשמה, מפנימיות החוש האמוני בתהום עמקו, הם שלשה אורות גדולים, שכל אחד מהם יש לו תנאים מיוחדים, ודורש תפקידים מיוחדים, והם לפעמים מתרכבים ומתמזגים זה עם זה בשילובי כחותיהם. ויש אשר רוח אחת מהן באה במלא סערתה, ומבקשת לכבוש לה את כל הלב, את כל הלך החיים, וצריך אז, בעת שלטונה המיוחד, לדעת איך להתנהג עם הרוחות האחרים, שהנם אז עומדים במצב של דורמיטה, והנם עולים אז למקורם העליון, להחליף כח, ולבוא בתוספת ברכה ותחיה חדשה.

פנקס טו, ה.

אדבר ביראה הנלע"ה. בד' חושים דא"ק. ראי', שמיעה ריח דיבור. הנה זה נכיר בקב"ה שהוא חכם, רוצה, חי, יכול. אבל אין ערך ושיווי למידות הנבראים עם מידותיו, ע"כ אין לייחסם לו רק בשלילת הפכס. אבל מצד הבריאה, הרי ברצונו ית' לגלות כפי המושג. והמושג אינו בכל אלה בהשגה אחת, כי מושג עניין החכמה בהשגה א', והרצון השגה ב', וכן להלן. אמנם לכאן מספיק חכם, רוצה יכול חי מה מוסיף. אבל לעני"ד חי הוא זולת החכם בב'. כי החכמה לא תובן כ"א באמת ושקרה, אבל טוב ורע, צדק והבל, זהו מצד החיים האמיתיים. ועוד החכמה לא תשיג רק דברים נבדלים, והוא יתברך הרי פעל ארץ וחמרים ג"כ, והכל א' כמעט. והנה החכמה היא ראי', זה פשוט. בינה, היא עניין רצון, ע"כ היא אם הבנים, ולא באור החכמה לבד, וא"כ היינו חכמה. וזוהי שמיעה, שמתייחסת תמיד אל הרצון, 'שמוע תשמעו', הכוונה לרצות. ריח הוא עניין החיים, כמ"ש ר"ח באפיו, וקיי"ל מחוטמו. דיבור הוא יכולת, דבר מל' שלטון, בדבר ד' שמים נעשו, וכל מעשה בראשית מאמרות כתוב בהם. והמדות בחיים נכללו, ז"א בחוטם. ויכולת נוק', מקבלת מכל אלה, שהרי לפי החכמה, הרצון והחיים, כן היכולת.

קובץ א, תשנב.

כשם ששכלנו ורצוננו, ככל דבר שבהויה, הוא ניצוץ מן הכל, וממקור הכל הוא נובע, ואנו עולים לדון ממנו על האור העליון בדרך דוגמא ובבואה דבבואה, כן אנו דנים על נקודת הרצון, שהיא מחוברת לשכל, והיא תכונת בקשת התכלית, שהיא גם כן ניצוץ מהכל ונובע ממקורו. שוללים אנו את כל ההגבלות והמגרעות שישנן בבקשת התכלית שלנו, ואנו באים למצא צד האצילות והרוממות שיש בבקשת התכלית, שהיא נותנת צורה לגונה לכל מהלכי המעשים, ואנו אומרים שהיא נמצאת ביסוד הכל, מרכז העליון, מלכות אין סוף, בדרך השאלה, ראשית כל הצמצומים כולם, המביאה ליסוד הכל, והיא באמת הכל, כל הראשית וכל האחרית, כל ההויה וכל המבוקש מההויה.

קובץ ז, נו.

שלמות השכל איננה תלויה בריבוי המושגים, כי אם בהאחדות השוררת בהם. מובן הדבר שכל מה שהמושגים הם רבים ביותר, גבורת האחדות מתגלה, וחייה העמוקים מתבלטים. וזאת החטיבה של אחדות ההשכלה, אי אפשר כלל שתהיה קנויה על ידי איזו מסירה חוצית. בנשמתנו, בקרבה היא מונחת, סגולה עליונה זו, וצריכים אנו להתודע אליה, כדי שנוכל לחיות מזיו הברכה העליונה הזאת של אחדות השכל. כל מה שעצמת הזיו השכלי מופע עלינו בתכונה יותר פנימית, מתגברת היא הצורה האחדותית שבהשכלתנו, והמושגים הולכים ופושטים את צורתם הבודדה, הנקודתית, הפזורה, והולכים ומתהווים לאורות חיים חיי אחדות כבירה. וכשם שהדבר נוהג בשכל כך הוא נוהג ברצון. הרצונות הפזורים שלנו הולכים הם ומתהווים להויה אחת מחוטבה, רצון אדיר וכביר אחד, שכמו כן אחדותו מתגברת ומתבלטת ביותר כל מה שיתרבו ויתאדרו הענינים הרצוניים, וכל מה שיהיו יותר חשובים. וכל מה שהחטיבה

הנשמתי הפנימית תהיה יותר מאירה עלינו בזיו חייה, ככה יהיו הרצונות כולם הולכים ופושטים את צורתם הבודדה, ומתהוים כלולים ברצון אדיר חי וכביר אחה, מרום וקדוש. בצורה השלמה שבאחדות האורה הנשמתי, מתגלה האור היחודי של השכל והרצון בכללו, וכל הנקודות הרצוניות מתאחדות בהנקודות השכליות, וכללות השכל מתאחד בכללות הרצון, ושניהם מאירים באור אחד ומיוחד, מלא כח וגבורה, מלא קדושה והוד, מלא תפארת ומלכות. והבנין החטיבי שאנו בונים בנשמתנו, איננו נשאר בנין פרטי, בנין יחיד מוגבל, כי אם הרי הוא חוזר להיות בנין עולמי. כל העולם כולו מאוחד ומאוגד הוא. כשחלק אחד שביש מאיר וחי, מתרומם ומתעלה, הרי כולו הולך וחי, כולו מתקדש, מתרומם ומתעלה. ונמצא שהתאחדות הנשמתי שלנו מאחדת את העולם בכללו. ואותן התוצאות הרוממות של העשירות הנשמתי, שיוכל כל חכם לב, בעל רוח עדין וקדוש, לחוש בקרבו על ידי התעלותו, מפני התגלות רז האחדות שבקרבו, הן מתפשטות להיות למאורות ובסיסי חיים ומקורות ברכה ועטרת שלום לעולם ומלואו. יהי כבוד ד' לעולם, ישמח ד' במעשיו.

קובץ ז, מט.

טעם העונג והשמחה בהשגה, תלוי כפי ההתאמה הנשמתי שהמשיג מתאים עם המושגים, וההתאמה הזאת יש שהיא גלויה, ויש שהיא כמוסה ועלומה מאד. עיקר העונג חל על תגבורת התאמת הרצון, שזהו הצד היותר חי שבהשכלת השכל בתכונתו העליונה, שאז השכל והרצון הנם מאוחדים בצורה מאוחדת מאד, והרצון הוא הולך ומתפשט בכל הערכים הנשמתיים, עד שמגיעים לאותם הסעיפים של התפשטות החיים על הכלים הגופניים ועבודתם והסתעפיותיהם. וכאשר בכל צורה שכלית של השגה גנוז גם כן בפנימיותו אור מוסרי של הנהגה ותיאור של חיים, עד שגם בצורת השכל היותר מופשט גם כן גנוז שם תוכן של הנהגת חיים, שכשיתפשט לענפיו בא עד לידי תיווי חיים נערכים לפי אותה המדה הראויה לפי מצב ההשכלה המופשטת העליונה, ומתוך כך יש להמוסר והצדק, לטוב המעשים וזיכוך המדות, מבוא גדול בטעם ההשגה. וכפי אותו הערך שהרשעה קבורה באיזו פינה כמוסה בלב, אף על פי שהיא נכבשת ואינה שולטת בחיים, מכל מקום היא פועלת את פעולתה לתעב את הטעם העדני של החכמה העליונה. ועל כן עלמא דאתכסיא שנואה היא, וירא ד' כי שנואה לאה, מפני שערכי המוסר הגנוזים בה הם כל כך רוממים ונשגבים, עד שאין כל העולם הגלוי כולו כדאי הוא להם, ואינו יכול לסבול את אותה מדת הגבורה החזקה והנעימה באמת שיש בתוכנה העליון. עד שמתגבר הטוב כל כך, עד אותה המדה של השויית העולמים הגלויים והנסתרים, ואז נועם ד' יתגלה, והמים מתמתקים ביסודם העליון.